

škodnin in bremen, vendar pod varovanjem dotičnih zasebnih pravic, na države, ki dobe ta ozemlja. Iz prejšnje pripadnosti ozemelj k Rumuniji naj ne nastanejo ne za njo samo ne za države, ki pridobe ozemlja, kakoršne-koli obveznosti. V ostalem se bodo tiste države, ki jim odstopljena ozemlja pripadejo, pogodile z Rumunijo o naslednjih točkah:

1. O državnih pripadnosti dosedanjih rumunskih prebivalcev teh ozemelj, pri čemur se jim mora na vsak način dovoliti opcijska in odhodna pravica.

2. O rešitvi premoženjskih vprašanj tistih občinskih okrajev, ki jih nova meja pretrga.

3. O rešitvi vprašanj glede arhivov, spisov sodnih in upravnih oblasti, sodobnih in upravnih založišč ter registrov o stanju prebivalstva.

4. O obravnavanju novih meja.

5. O učinku izprememb v ozemljih na škofijska okrožja.

6. O učinku izprememb v ozemljih na državne pogodbe.

4. poglavje. Vojne odškodnine.

Člen XIII. Pogodbeniki se medsebojno odpovedujejo povračilu svojih vojnih stroškov, to je državnih izdatkov za vojevanje. Ureditev vojnih škod se pridrži posebnim dogovorom.

6. poglavje. Ureditev podonavske paroplovbe.

Člen XXIV. Rumunija bo z Nemčijo, Avstro-Ogrsko, Bolgarijo in Turčijo sklenila novo podonavsko paroplovno pogodbo tako, da bodo določila pod b) veljala za vse udeležnike enako.

a) Za strugo od Braile navzdol v številni to pristanišče bo evropska donavska komisija v svojih dosedanjih pooblastilih, predpravicah in obvezah pod imenom „Donavska izlivna komisija“ ostala kot trajna naprava s sledečimi navodili:

1. Komisija bo odslej obstajala le iz zastopnikov držav, ki leže ob Donavi ali ob evropskem obrežju Črnega morja.

2. Pristojnost komisije se razteza od Braile navzdol na vse rokave in izlive Donave in pred njimi ležeče dele Črnega morja.

b) Rumunija dovoli ladjam drugih pogodb sklepajočih delov prost promet na rumunskem delu Donave v številni pristojna pristanišča. Rumunija ne bo od ladij in splavov pogodb sklepajočih držav in od drugih tovorov zahtevala nobene pristojbine; tudi ne bo Rumunija v bodoče na veletoku pobirala nobenih drugih pristojbin, razen tistih, ki bodo dovoljene v novi donavski paroplovni pogodbi.

c) Rumunska oddaja pol odstotka na vrednost blaga, ki se uvaža ali izvaja iz rumunskih pristanišč, bo po uveljavljenju nove donavske paroplovne pogodbe in kakor hitro bo Rumunija za porabo javnih zavodov, ki služijo za razvoj paroplovne promet blaga, uvedla pristojbine na podlagi nove donavske paroplovne pogodbe, najkasneje pa 5 let po ratifikaciji sedanje mirovne pogodbe razveljavljena.

d) Katarakti in vodovje Železnih vrat vsega porečja od Moldave do Turn Severina v vsej njegovi rečni širini od enega brega do drugega ter z vplivom vseh med njima ležečih rečnih rokov in otokov. Z ozirom na to se bodo obveznosti glede na vzdrževanje plovnosti kataraktov in vodovja Železnih vrat, ki so bile od Avstrije-Ogrske prevzete in prenešene, kakor tudi iz tega za Ogrsko nastale posebne pravice uveljavile za donavsko strugo, natančneje označeno v odstavku I. Obrežne države tega dela reke bodo Ogrski omogočile vse olajšave, ki jih bo zahtevala v interesu naprav, ki jih bo tam kaj izvedla.

Člen XXV. Rumunija bo do sestave donavske izlivne komisije pravilno upravljala in obvarovala pred škodo vse v njeni posesti še nahajajoče lastnine evropske donavske komisije.

Člen XXVI. Nemčija, Avstrija, Ogrska, Bolgarija, Turčija in Rumunija imajo pravico,

vzdrževati na Donavi bojne ladje. Vsaka od vlasti, zastopanih v donavski izlivni komisiji, ima pravico, imeti dve lahki bojni ladji kot štacijski ladji v izlivih Donave. Te smejo brez posebnega pooblastila pluti do Braile.

7. poglavje. Enakopravnost varskih izpovedanj v Rumuniji.

Člen XXVII. V Rumuniji se rimsko-katoliškemu, grško-katoliškemu, bolgarsko-pravoslavnemu, protestantskemu, izlamskemu in židovskemu kultu priznava ista svoboda kot tudi postavno in oblastveno varstvo kakor rumunsko pravoslavnemu kultu.

Člen XXVIII. Razlika verskega izpovedanja ne sme imeti v Rumuniji nobenega vpliva na pravno stališče prebivalcev, zlasti ne na njihove politične in državljanske pravice.

Mirovna pogodba postane pravomočna, ko bo ratificirana, v kolikor ni kaj drugega določenega.

Načrt novega vojaškega preskrbovalnega zakona.

Zakoni, ki urejajo preskrbo vojaških oseb in njih svojcev, so stari že 30 do 40 let. Vojaška uprava je sedaj izredila nov načrt, ki bo predložen parlamentu.

Pri preskrbi moštva (brez aktivnih podčastnikov) je izraženo, da se pokojnina, odmeri po nezmožnosti dela in sicer v štirih stopnjah (20 do 50 odstotkov, 51 do 75 odstotkov, 76 do 100 odstotkov, popolna nesposobnost za kak civilni poklic). Pokojnina za vsako teh štirih stopinj znaša pri prostakih ali poddesetnikih 120, 180, 240 in 360 K; pri desetnikih in četovodjih 132, 198, 264 in 396 K; pri narednikih 144, 216, 288 in 432 K; Dosedanja pokojnina je znašala od letno od 72 do 168 K. Pokojnina se pozneje na podlagi novih preiskav lahko zviša ali zniža. Pri vojaški invalidni preskrbi si sedaj tudi moštvo lahko prosto izbere svoje bivališče, kar je bilo doslej mogoče le pri častnikih. Tozadevna invalidna pokojnina znaša pri prostaku 600 K, pri naredniku 804 K letno. Poleg tega dobi moštvo po novem načrtu tudi višje doklade, za rane in sicer, če je popolnoma invalid, letno 1200 K, če je oslepel na obeh očesih 960 K, če je zgubil posluš in govor 400 K, če je zgubil celo roko ali nogo, za vsak zgubljeni ud po 400 K, če je oslepel na eno oko 300 K, če je zgubil del roke ali noge 300 K, za druge manjše rane 120 K. Svota vseh doklad za rane ne sme presegati 1200 K na leto.

Pokojnina za vdove, po možeh, ki so padli ali vsled vojnega službovanja umrli, je določena na 225 K letno; če pa smrt ni v nobeni zvezi z vojnim službovanjem, znaša pokojnina za vdove 150 K. Vdove, ki so dela nezmožne, ali ki se morajo z otroki ukvarjati, dobijo na leto 210 K doklade. Vzgojevalni prispevki za otroke brez očeta znašajo 135 K letno, če je oče padel ali umrl vsled vojnega službovanja, v drugih slučajih 90 K. Sirote brez očeta in matere dobijo, če je ena ali dve, dvojni, če jih je pa več, pa poldrugi znesek, ki je določeno za sirote brez očeta. Ti vzgojevalni prispevki se bodo izplačali do 17. leta starosti. Nezakonski otroci imajo enake pravice; tudi starišem, sestram in bratom brez starišev, prastarišem padlih itd. se lahko dovolijo manjše rente.

Pri rezervnih častnikih se bo pokojnina določila po enakih štirih stopnjah nezmožnosti dela kot pri moštvu; poleg tega se bodo izplačevale stanovanjske doklade, preostalih pa preskrbovalni prispevki. Enako se bodo uredili tudi preskrbovalni prispevki za aktivne podčastnike.

Tedenski pregled.

Štajerske vesti.

Avdijenca pri cesarju.

Iz Dunaja je došlo poročilo, da

bode naš presvitli cesar veliko deputacijo spodnještajerskih županov in zastopnikov sprejel v soboto dne 25. maja 1918. Vse podrobnosti sporočamo udeležencem pismeno.

Slovensko časopisje se je od začetka, ko se je sprožila misel o avdijenci spodnještajerskih zastopnikov k cesarju kar besnelo in divjalo. Izvedelo je celo zadevo brž ko ne na ta način, da je kak „Jugoslovan“ slučajno kakšno naših pisem ukradel. Mi seveda na to besneje nismo odgovarjali, kajti avdijenca je prerena stvar in presvitli cesar je previsoko stoječa oseba, da bi se ga smelo v blato vsakdanje politike vleči. Minuli so tedni in meseci in o avdijenci ni bilo ničesar slišati. V uredništvih „Gospodarja“ in „Straža“ so si razbijali prazne glavice. Kaj vedo tudi ti revčeki na duhu, kakšne so priprave za tako veliko avdijenco in kako dolgo se mora čakati, da se doseže Najvišje dovoljenje. Prvaški listi so se pričeli vsled tega norčevati, so tja v en dan lagali, da avdijenca ni dovoljena i. t. d. Mi smo jih pustili, kajti vedeli smo, da se zadnji najbolj smeji. Zdaj je avdijenca dovoljena in včerajšnja „Straža“ skače ter se togoti, kakor stekli psiček ali pa pijani bajaco v kakem vaškem cirkusu. „Straža“ — in za njo bode seveda „Fihpos“ pricapljal — se zaletavlja v prvi vrsti v gospoda župana Orniga ter v že čez šest tednov težko bolanega urednika Linharta. Njene psovke niso vredne odgovora. Zato jo lepo tolažimo in njenemu uredniku priporočamo, da naj si napravi mrzle ohladke na glavi, kar mu pa vode ostane, naj jo popije. Čudež se je pri tej stvari tudi zgodil. Mariborska, za jugoslovanske liste angeljsko potrpežljiva cenzura je nadaljno čekarjijo „Straže“ zaplenila. Če to ni čudež, pa tudi ne vemo, kaj je čudež.

Počasi vozite. V zadnji „Straži“ je poskusil ta zdvijan listič neki novi manever, da bi nam že na najvišjem kraju dovoljeno avdijenco pokvaril. Prišel je groziti in žugati tistim občinskim predstojnikom na deželi, ki se hočejo naše avdijence vdeležiti, da jih bode imenoma označila kot izdajalce naroda. In zopet se je zgodil čudež. Tega stavka pa mariborska angeljska potrpežljiva cenzura ni zaplenila. Torej je tisti, ki gre k presvitlemu cesarju samemu, izdajalec naroda. To je tako vnebovpijoča nesramnost, da jo je treba za bodoče pribiti. Vstrašil se groženj seveda ne bode nikdo, kajti tako daleč še nismo, da bi človek ne smel svojega avstrijskega prepričanja in svojo ljubezni do cesarja izražati. Na vsak način opozarjamo oblast na to najnovejšo podlost veleizdajalske struje. Naši pristaši pa nam naj takoj vsak slučaj takega žuganja naznanijo. Pomagali si bomo na višjih mestih.

Vinoreja v Halozah ogrožena! Ces. kr. namestništvo v Gradcu izdalo je naredbo, naj se v okraju le onim posestnikom živino pusti, kateri so lastniki njiv in polja in sicer za vsake 3 ha 1 glavo živine. Travniki, vinogradi, sadonosniki, gozdi in pašniki pri tem ne pridejo v poštev. Vinska pokrajina Haloz je hribovita, na kateri raste tudi izvrstna kapljica in prebivalstvo te pokrajine živi tako-rekoč le od vinoreje. Za poljedelstvo pokrajina ni pripravna in se pridelava, kjer je le količjak primerno, čeravno v malem obsegu, tudi nekaj žita in krompirja. Pred približno 15. leti se je napravilo deloma s pomočjo državnih in tudi deželnih sredstev, povsod nov nasad. Živinsko stanje v Halozah se je že itak hudo reduciralo. Vzrok temu so vedne rekvizicije in lanska suša, vsled katere se je moralo še ostali že itak majhen obstoj še bolj znižati, ker je v obče primanjkovalo mrve. Lansko leto, kakor tudi letos se je zamoglo torej vinograde le malo in nezadostno gnojiti, pa tolažilo se je s tem, da se bode v prihodnjem letu gnojenje deloma zboljšalo. A sedaj pa je izšla naredba vlade, vsled katere se naj vso živino rekvirira; haloška trta